

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Stanovení místní příslušnosti soudu při svěřeni dětí do společné péče rodičů

Správné stanovení místní příslušnosti soudu je základním předpokladem vedení soudního řízení a v soudní praxi by určení místní příslušnosti nemělo činit soudům ani advokátům žádné zásadní potíže. V případě vedení řízení týkajících se nezletilých je pak správné stanovení místní příslušnosti základem pro dodržení zásady rychlosti řízení zakotvené v ust. § 471 odst. 2 1 zákona č. 292/2013, zákon o zvláštních řízeních soudních, ve věci pozdějších právních předpisů (dále jen „z.ř.s.“)

V konkrétních případech však může dojít k situaci, kdy obecná pravidla pro stanovení místní příslušnosti selhávají a již samotná fáze rozhodování o tom, který soud má řízení týkající se nezletilého zahájit, svou délkou překračuje shora zmiňovanou šestiměsíční lhůtu pro vydání rozhodnutí.

Základem pro stanovení místní příslušnosti ve věci rozhodování o poměrech nezletilých dětí je zásada *perpetuatio fori* zakotvená v ust. § 11 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, (dále jen „o.s.ř.“). Místně příslušným soudem pro vedení řízení o úpravě poměrů nezletilého tak je ten soud, jenž o poměrech dítěte rozhodoval naposledy. Prolomením této zásady je pak ust. § 5 z.ř.s. který definuje pravidla přenesení přenesení místní příslušnosti na jiný soud, **pokud nastaly okolnosti zakládající změnu místní příslušnosti, a pokud je tento postup v zájmu nezletilého.** Na základě skutečností, jež zakládají postup dle ust. § 5 z.ř.s. pak soud kdykoliv v průběhu řízení (tedy s každým dalším návrhem účastníků) přezkoumává podmínky místní příslušnosti stejným způsobem jako při zahájení soudního řízení.

Jaká jsou tedy kritéria pro určení místní příslušnosti při rozhodování o poměrech nezletilého dítěte?

Dle ust. § 4 odst. 1 z.ř.s. je pro řízení místně příslušný soud obecný osoby, v jejímž zájmu se řízení koná. Konkrétně pak jsou pravidla definována ust. § 85 odst. 1 o.s.ř., dle něhož *je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale. Nelze-li zjistit bydliště fyzické osoby nebo nelze-li zjistit, v obvodu kterého okresního soudu se fyzická osoba zdržuje, nebo lze-li to zjistit jen s velkými obtížemi, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu se nachází místo trvalého pobytu evidované v informačním systému evidence obyvatel podle zákona o evidenci obyvatel, popřípadě místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů.*

Stanovení místní příslušnosti tak může činit v praxi potíže zejména v situaci, kdy mezi rodiči nezletilého dítěte panují spory o tom, kde se má nacházet místo bydliště nezletilého dítěte a aplikací zákonem stanovených kritérií nelze dospět k jednoznačnému závěru, který ze soudů, v jehož obvodu se nezletilý zdržuje, je místně příslušný pro rozhodování o poměrech nezletilého.

V případě svěřeni nezletilého dítěte do střídavé péče rodičů pak jsou k rozhodování místně příslušné všechny soudy, v jejichž obvodu má nezletilý trvalé bydliště,^[1] nicméně v praxi patrně dojde k aplikaci ust. § 85 odst. 1 o.s.ř. věty třetí, dle něhož je v případě „selhání“ ostatních kritérií místní příslušnost stanovena na základě adresy trvalého bydliště uvedeného v evidenci obyvatel, je-li tato

adresa alespoň jedním z míst pobytu nezletilého. Nejvyšší soud ČR obdobnou otázku řešil v řízení vedeném pod sp.zn. 29 Nd 243/2018, který v odůvodnění rozhodnutí ze dne 30.8.2018 dospěl k závěru, že k prolomení zásady perpetuatio fori může dojít teprve po důkladném posouzení, zda je toto rozhodnutí nezpochybnitelně v zájmu nezletilého, tedy v situacích kdy přenesení působnosti slouží k důkladnějšímu prošetření poměrů nezletilého, a kdy díky znalosti místních poměrů i s přihlédnutím k ekonomii řízení soud rozhodovat o úpravě poměrů efektivně a s co nejvyšším urychlením.

Přenesení místní příslušnosti však nesmí sloužit k tzv. „legalizaci“ změny bydliště nezletilého dítěte, kterou provedl jeden z rodičů bez souhlasu druhého rodiče. Pokud tedy jsou splněna kritéria ust. § 85 odst. 1 o.s.ř. věty první a druhé ve stejném měřítku, svědčí pravidlo určení místní příslušnosti dle věty třetí pouze v tom případě, kdy se jedná o adresu bydliště, na které se oba rodiče shodli, popř. která byla místem posledního společného bydliště. V případě, že nedojde k prolomení zásady perpetuatio fori z důvodu přenesení místní příslušnosti z hlediska vhodnosti dle ust. § 5 z.ř.s., měla by být místní příslušnost soudu stanovena právě na základě perpetuatio fori v souladu s ust. § 11 odst. 1 o.s.ř., a to s ohledem na skutečnost, že přenesení místní příslušnosti na základě volné úvahy soudu může založit procesní vadu, jež zakládá porušení práva účastníka na spravedlivý proces.

JUDr. David Řezníček, LL.M., Ph.D.,
advokát

Mgr. Jana Tomášková

REZNICEK & CO.

[Řezníček & Co. s.r.o., advokátní kancelář](#)

Krajinská 281/44
370 01 České Budějovice

Tel.: +420 386 323 247
e-mail: reznicek@reznicek.com

[1] (LEVÝ, Jiří. § 4 [Místní příslušnost]. In: SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav, BÍLÝ, Martin, HAMULÁKOVÁ, Klára, KŘIVÁČKOVÁ, Jana, PIRK, Tomáš, SMOLÍK, Petr. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H.

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezný Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)